

EI PELKÄSTÄÄN LINTUMIES

Oiva Toikka

Ensin oli yksinäinen Sieppo. Vuosien saatossa se on saanut seuraa esimerkiksi fasaanista, huuhkajasta, kyyhkystä, harakasta ja sorsasta. Maailmanlaajuista menestystä keränneiden litalan siivekkäiden tarina alkoi vuonna 1972, kun Oiva Toikka suunnitteli ensimmäisen lintunsa. 36 vuoden jälkeen lintujen parvi lähentelee jo Hitchcockin elokuvan lukemia: parveen on ilmestynyt viitisensataa yksilöä, jos mukaan otetaan kaikki värivaihtoehdot ja yrityksille erikoistilauksena suunnitellut siivekkäät.

Toikan mukaan lintu on luonteva aihe lasin työstämiseen.

- Linnun voi tehdä vaikka ilman jalkoja. Esimerkiksi hevonen olisi paljon haastavampi pitkine jalkoineen. Lintuja on myös hyvin eri luonteisia, hän selittää.

Omaa kestopuosikkiaan suunnittelemiensa lintujen joukosta Toikka ei halua valita.

- Se viimeisin lintu on aina suosikki. En sen kummemmin valitse suosikkeja, vaikka jotkut ovat onnistuneempia kuin toiset. Yleisö tuntuu pitävän eniten punaisista ja sinivalkoisista linnuistani.

Varsinaiseksi lintubongariksi Toikka ei tunnustaudu.

- Kyllähän minä niitä täällä maalla kuitenkin katselen, kun istuskelen pihalla, hän myöntää.

Toikka antaa siunauksensa Penttisen ja Vignan linnuille.

- Onhan se selvää, että jatko lintujen kokoelmaan täytyy turvata. Linnut ovat niin kysytyjä ja leviävät ympäri maailmaa.

Toikka ei halua olla pelkästään lintumies, vaikka hänet usein ensin niihin yhdistetäänkin.

- Se on kyllä aika lystikästä, koska olen tehnyt niin paljon muutakin, hän hymähtää.

Toikka on menestynyt myös taiteilijana ja tehnyt muun muassa lasiveistoksia ja tilateoksia. Suomen valtion taiteilijaprofessoriksi vuonna 1993 nimitetty Oiva Toikka on myös luennoinut ympäri maailmaa. Toikan suunnitellut lasiastiat Kastehelmi, Pioni ja Flora ovat olleet myyntimenestyksiä. Hän on myös suunnitellut kankaita Marimekolle sekä tehnyt teatteripuvustusta ja oopperalavastusta.

INTOHIMOSTA LASIIN

YHTEISTYÖKUMPPANIT
PANU TURUNEN JA KARI ALAKOSKI

Panu Turusella kaupallinen- sekä puusepän koulutus. Eri alojen hallinta auttaa yhdistelemään materiaaleja – ja luomaan uusia ideoita. Hänen omistama Scandinavian Interior suunnittelee ja valmistuttaa mittatilaushuonekaluja, joissa hän on toteuttanut lasisuunnittelijan ja puusepän-taitojaan. Yksi näistä uniikki huonekaluista on taidekalusteeksi luokiteltava pöytä, jonka keskellä on suupuhalletusta lasista valmistettu, valaiseva lasielementti.

Kaksi tekijää, kaksi tietä suunnittelijaksi, kaksi lähestymistapaa, kaksi tyyliä, yhdessä vahvat. Panu Turunen ja Kari Alakoski suunnittelevat molemmat lasia, jonka Kari puhalttaa uniikiksi design-esineeksi.

Panu Turusen innostus lasiin syntyi opiskeluaikana käydyllä lasikurssilla. Vuonna 2004 Lahden ammattikorkeakoulun Muotoiluinstituutista muotoilijaksi valmistunut Panu kävi opintoihin kuuluvan lasikurssin ja innostui. Koulun jälkeen hän aloitti omien ideoiden kehittelyn Nuutajärvellä yhdessä Kari Alakosken kanssa.

Kari Alakoski on tehnyt pitkän uran lasinpuhaltajana, ja on yksi viidestä lasinpuhaltajamestarista Suomessa. Karin tie lasin kiehtovaan maailmaan on isän perintöä; isä oli puhaltajana Iittalassa ja koti lasitehtaan portinpielessä. Perehtymisen ammattiin alkoi jo 14-vuotiaana koulupoikana, jonka kesät meni harjoitellessa Iittalan lasinpuhaltamossa.

KAKSI TIETÄ SUUNNITTELIJAKSI

Panu Turunen tekee päivätyötään muotoilupäällikkönä Skaala Ikkunat ja Ovet Oy:ssä, mutta sukeltaa vapaa-aikanaan lasin kiehtovaan maailmaan. Vaikka muotoilupäällikön työ on monipuolista ja haastavaa, lasimuotoilusta on tullut Panulle henkireikä. Yhteistyö Kari Alakosken kanssa on poikanut hienoa suomalaista taidelasia.

Lasinpuhaltajana pitkän ja arvostetun päivätyön tehnyt Kari Alakoski on opettanut Tavastiassa vuodesta 2003 saakka, mutta aikoo nyt keskittyä luomaan omaa uniikkia taidelasia. - Nyt jos koskaan, vaikka taantuma hengittääkin niskaan. Katsotaan nyt syksyyn, miten tämä lähtee menemään, hän tuumaa rauhalliseen tyyliinsä.

KAKSI TEKOTAPAA, KAKSI TYYLIÄ

Vaikka Kari Alakoski panostaakin omaan suunnitteluun ja tuotantoon, hänen ja Panu Turusen yhteistyö jatkuu ennallaan. Panu arvostaa Karin osaamista, sillä materiaalin taitajana hän tietää, miten kuuma lasimassa käyttäytyy, ja osaa toteuttaa suunnittelijan näkemyksen esineelle sopivalla tavalla.

Ennen kuin luonnosteltu esine pääsee puhaltajan pillin päähän, sen ympärillä käydään monimuotoista pohdintaa. Puhaltajalla on sanansa sanottavana muun muassa valmistustapaan, sopiiko se vapaaseen suupuhallukseen vai olisiko joku muu tapa parempi. Kari toteaa tähän, että esimerkiksi Panun uniikin Drop-maljakon voi valmistaa kahdellakin eri tavalla. >>

Tästä päästäänkin miesten eri tapaan lähestyä ja toteuttaa omia suunnitelmiaan. Panu hakee ideansa luonnosta ja luonnostelee näkemyksensä paperille kauniiksi puhdaslinjaisiksi lasiesineiksi. Karin ideat syntyvät tehdessä; lasinpuhaltaja irrottelee, kokeilee ja leikkii materiaalilla ja tekniikalla.

- Teen vapaasti suupuhallettuja, vapaasti muotoiltuja uniikkikappaleita, joiden tekotekniikka on vaikeampi ja joita ei tule vastaan muualta, Alakoski kuvailee työskentelytapansa. Turunen huomauttaa, että Kari voikin kokeilla omista esineistään myös sellaisia tekniikoita, joita ei voi käyttää muiden esineitä valmistettaessa.

Kun Kari luo uniikit monikerroksiset muodot ja sävyt ainutlaatuisen teknisen osaamisensa kautta, niin Panu piirtää ja pelkistää teoksiinsa havaintoja suomalaisesta luonnosta. Esimerkiksi Lampi-lautasen muoto kuvastaa veden pintaa heti pisanan putoamisen jälkeen. Karin esineissä on värejä ja kerroksellisuutta, Panun design edustaa puhdasta pohjoismaista pelkistettyä muotoilua.

MIKÄ LASISSA KIEHTOO?

Kari Alakoskea kiehtoo sekä lasinpuhaltamisen tekniikka sekä virheettömät suupuhalletut uniikkiteokset. - Työ ei vaadi – toisin kuin yleisesti luullaan – keuhkoja, vaan keskittymistä, tarkkuutta ja käsivoimia. Valmistessa vapaasti suupuhallettuja esineitä, pitää olla jatkuvasti liikkeessä, koska lasimassaa nostellaan ja pyöritellään jatkuvasti pillin päässä. - Ja jos tehdään oikein suurta esinettä, se painaa ja panee lihakset todella koetukselle, Alakoski toteaa.

Lasimassan raaka-aine hiekka, kalkki ja potaska muuntuu 1400 asteisessa sulatusuunissa lasimassaksi, josta syntyy uniikkia taidetta. Panu toivoo, että ihmiset heräisivät näkemään lasiesineiden kauneuden. - Se, miten suora auringonvalo herättää lasiesineen henkiin, saa värit hehkumaan sekä luo sille ääriiviivat ja muodon, on aina elähdyttävä kokemus. Panu haluaa suunnitella teoksia, jotka tuovat mieleen muistoja Suomen luonnosta, lomapäivistä mökillä tai vaikkapa Suomen vierailusta. Esimerkiksi Indonesian presidentille on lahjoitettu hänen uniikki Drop-maljakkonsa. >>

► Kari Alakoski on tehnyt pitkän uran lasinpuhaltajana. Hän on yksi Suomen viidestä lasinpuhaltajamestarin tutkinnon suorittaneista, joista on elossa enää kolme. Hän on opettanut vuodesta 2003 lähtien suomalaisille lasinpuhaltajille mestarintutkintoon tähtääviä tekniikoita sekä lasinpuhaltuksen perustekniikoita, mutta aikoo nyt vähentää opetuksen määrää. Alakoski on puhaltanut muun muassa Tapio Wirkkalan Kanttarelleja sekä useita suomalaisen designlasin ikoneita, ja puhaltaa edelleen eri taiteilijoille sekä tekee Nuutajärven tehtaalle erikoistöitä. Alakoski on voittanut lasinpuhaltuksen Pohjoismaiden mestaruuden. Kari Alakosken teoksia myydään huutokaupoissa sekä gallerioissa.

TULEVAISUUS

Kumpikin katsoo luottavaisesti tulevaisuuteen. Seuraava etappi on Tampereen Verkaramannassa lokakuussa pidettävä lasitaiteilijoiden yhteisnäyttely, jonka Panu on kutsunut koolle ja jossa molemmat ovat mukana.

Uutta on suunnitteilla kummallakin. Panu Turusella on jo uusi malli piirustuspyöydällä ja Kari Alakoski keskittyy omien uniikkimallien luomiseen. Panulla on lisäksi suunnitteilla on yhteistyötä italialaisen lasi- ja huonekalutehtaan kanssa. Uutta on myös huonekalumallisto, jossa Panu on yhdistänyt puusepän ja lasisuunnittelijan taidot ja ideat uniikkiksi tuotteeksi. Mallisto on tarkoitus esitellä ensitalvena muun muassa Venäjällä. ■

